

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel. (8 5) 203 4407,
faks. (8 5) 203 4692, el. p. info@enmin.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2023-07-

Nr. (12.6-14)3-

LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ ŽEMĖS NAUDOJIMO SĄLYGŲ ĮSTATYMO NR. XIII-2166 53 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS STATYBOS ĮSTATYMO NR. I-1240 27 IR 27¹ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 589 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ PATEIKIMAS

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija parengė ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei svarstyti Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 53 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 27 ir 27¹ straipsnių pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo įstatymo projektus (toliau – Projektai).

Projektų tikslas – nustatyti griežtesnius branduolinės energetikos objekto (toliau – BEO) sanitarinės apsaugos zonoje planuojamos vykdyti veiklos, nesusijusios su BEO statyba, eksploatavimu, eksploatavimo nutraukimu, radioaktyviųjų atliekų tvarkymu ir (ar) transportavimu (toliau – kita veikla), apribojimus ir kontroliuoti jų vykdymą. Tokiu būdu siekiama sumažinti galimybę BEO sanitarinės apsaugos zonoje kitą veiklą vykdančiam asmeniui sutrikdyti licencijos turėtojo, kaip jis apibrėžtas Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatyme, valdomo BEO veiklą, tai yra trukdyti užtikrinti branduolinės saugos, radiacinės saugos, BEO, BEO aikštelės, branduolinių ir branduolinio kuro ciklo medžiagų fizinės saugos ir avarinės parengties reikalavimų vykdymą ir (ar) vykdyti BEO statybos, eksploatavimo, eksploatavimo nutraukimo, radioaktyviųjų atliekų tvarkymo ir (ar) transportavimo darbus (tai yra trukdyti tenkinti viešąjį interesą).

Teikiame apibendrintą informaciją apie Projektais sprendžiamas problemas, siūlomas problemų sprendimo priemonės, priemonių kaštus ir naudą visuomenei:

I. Sprendžiamos problemos	<ol style="list-style-type: none">1. VĮ Ignalinos atominė elektrinė (toliau – IAE), valdančiai visus Lietuvos teritorijoje esančius BEO, vykdančią Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo veiklą, artimiausiais metais planuojami labai radioaktyviomis medžiagomis užterštų įrenginių (pavyzdžiui, reaktoriaus ir reaktorių sistemų) išmontavimo darbai ir radioaktyviųjų atliekų transportavimas, todėl kyla rizika, kad asmenys, BEO sanitarinės apsaugos zonose vykdančios kitą veiklą, gali patirti gyventojams nustatytą apribotą dozę (0,2 mSv per metus) viršijančią apšvitą dėl radioaktyviųjų medžiagų išmetimo į aplinką iš BEO ir tiesiogiai nuo BEO.2. Šiuo metu BEO sanitarinės apsaugos zonose esantys žemės sklypai valdomi skirtingų subjektų nuosavybės, nuomos ir patikėjimo teisės
---------------------------	---

	<p>pagrindais. Tik dalis šių subjektų BEO sanitarinės apsaugos zonos vykdo veiklą (turimais duomenimis, 8 kitos veiklos vykdytojai). Joks subjektas iki šiol nebuvo kreipęsis ir (ar) gavęs privalomų atitinkamų įmonių, įstaigų ar institucijų pritarimų numatomi ar vykdomi veiklai vykdyti sanitarinės apsaugos zonoje.</p> <p>3. Be to, jokiai įstaigai ar institucijai nesuteikta teisė kontroliuoti (patikrinti), ar BEO sanitarinės apsaugos zonos veiklai vykdyti yra gauti atitinkamų įmonių, įstaigų ar institucijų pritarimai, ar nepasikeitė veikla, kuriai vykdyti buvo gauti atitinkamų įmonių, įstaigų ar institucijų pritarimai. Joks įstatymas nenumato atvejų, kada BEO sanitarinės apsaugos zonos turi būti stabdoma kita veikla. Tai padidina riziką, kad dėl kitos veiklos BEO sanitarinės apsaugos zonoje sąlygų nesilaikymo gali būti apribota ar sutrikdyta IAE veikla, dėl ko būtų viršytas planuojamas Ignalinos atominės elektrinės, kaip BEO, eksploatavimo nutraukimo finansavimo iš Europos Sąjungos ir valstybės lėšų poreikis ir darbų vykdymo terminas.</p> <p>4. Šiuo metu IAE yra pavesta energetikos ministro, sveikatos apsaugos ministro ir Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos (toliau – VATESI) nustatyta tvarka teikti pritarimą (nepritarimą) numatomi veiklai BEO sanitarinės apsaugos zonoje. Pastebėtina, kad valstybės įmonei gali būti suteikiami tik tokie įgaliojimai, pavyzdžiui, priimti administracinius sprendimus ir (ar) teikti administracines paslaugas, ir tik tais atvejais, kai objektyviai pagrindžiama, kad nėra valstybės institucijų ar įstaigų, kurioms šie įgaliojimai gali būti suteikti, ir kai tokie įgaliojimai yra tiesiogiai susiję su tos valstybės įmonės veiklos tikslais. Viešojo administravimo srities funkcija – teisės aktų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo ir laikymosi priežiūra – valstybės įmonei negali būti pavesta. Be to, manytina, kad situacija, kai vienam ūkio subjektui (IAE) suteikiami administraciniai įgaliojimai kito ūkio subjekto atžvilgiu (kitos veiklos vykdytojui), yra ydinga antikorupciniu požiūriu ir sudaro sąlygas galimam piktnaudžiavimui bei nepagrįstam pasipelnymui.</p>
II. Siūlomos priemonės	<p>1. Papildyti BEO sanitarinės apsaugos zonoje draudžiamų vykdyti veiklų sąrašą, pagal kurį būtų sumažinta galimybė žmonėms ilgesnį laiką būti BEO sanitarinės apsaugos zonoje, tai yra būtų uždrausta statyti ir (ar) įrengti sporto, žaidimų aikštes, stadionus, turgavietes, lauko teatrus ir kitus viešam susibūrimui skirtus inžinerinius statinius ir įrenginius, įrengti turistines stovyklavietes, taip pat statyti ir laikyti vagonėlius, kilnojamuosius namelius, kemperius, palapines, steigti laisvąsias ekonomines zonas ir pramonės parkus, organizuoti kitą veiklą ir renginius, susijusius su žmonių susibūrimu.</p> <p>2. Siekiant, kad šiuo metu kitą veiklą BEO sanitarinės apsaugos zonoje vykdančiam asmuo nustotų ignoruoti reikalavimą gauti IAE ir Radiacinės saugos centro (toliau – RSC) pritarimus kitai veiklai, siūlytina nustatyti, kad, priėmus Projektus ir jiems įsigaliojus, BEO sanitarinės apsaugos zonoje vykdoma kita veikla, kuriai nėra gauti IAE ir RSC pritarimai, ir nėra pradėtos prašymų šiems pritarimams gauti nagrinėjimo procedūros, turi būti sustabdyta nuo Projektų įsigaliojimo dienos.</p> <p>3. Siekiant sumažinti riziką kitą veiklą vykdančiam asmeniui sutrikdyti IAE valdomų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių BEO veiklų ir (ar) padidinti BEO eksploatavimo ir (ar) eksploatavimo nutraukimo,</p>

	<p>radioaktyviųjų atliekų tvarkymo kainą ir laikotarpį, Projektais siūloma:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) BEO sanitarinės apsaugos zonoje uždrausti gaminti, apdoroti, sandėliuoti ir laikyti pavojingąsias chemines medžiagas ir cheminius mišinius, pavojingąsias atliekas, išskyrus IAE veiklai reikalingas pavojingąsias chemines medžiagas ir cheminius mišinius, ir (ar) IAE veikloje susidaranti pavojingąsias chemines medžiagas ir cheminius mišinius, pavojingąsias atliekas; vykdyti sprogdinimo darbus; žemės juostoje iki 50 metrų atstumu nuo BEO aikštelės sodinti želdinius, įveisti miškus, parkus, medelynus, pramoninius sodus, taip pat statyti statinius ir įrengti įrenginius, kurie galėtų būti panaudoti siekiant neteisėtai patekti į saugomą zoną, kaip ji apibrėžta Branduolinės energijos įstatymo 2 straipsnio 37 dalyje, pro fizinį barjerą arba jį apeiti; vykdyti veiklą, galinčią sutrikdyti BEO veiklą, vykdyti kitą draudžiamųjų veiklų sąraše nenurodytą veiklą, energetikos ministro ir VATESI viršininko nustatyta tvarka negavus VATESI pritarimo kitai veiklai. 2) BEO sanitarinės apsaugos zonoje uždrausti veiksmus, reikalingus kitai veiklai pradėti (statyti, rekonstruoti, kapitališkai remontuoti, griauti statinius, tiesti inžinerinius tinklus; keisti statinių paskirtį; vykdyti kasybos, žemės kasimo (lyginimo) darbus, tiesioginius žemės gelmių geologinius tyrimus; įrengti vaizdo ir kitas stebėjimo sistemas), kol Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, energetikos ministro ir VATESI viršininko nustatyta tvarka nebus gautas VATESI pritarimas statinio projektui ir kitai veiklai. 3) Suteikti VATESI teisę patikrinti statinių, patenkančių į BEO sanitarinės apsaugos zoną, projektus, siekiant nustatyti, ar kitai veiklai vykdyti yra gautas VATESI pritarimas. 4) Suteikti VATESI teisę BEO sanitarinės apsaugos zonoje patikrinti kitą veiklą ir veiksmus, reikalingus šiai veiklai pradėti, siekiant nustatyti, ar veiklai vykdyti yra gautas VATESI pritarimas, ar nepasikeitė veikla, kuriai vykdyti buvo gautas VATESI pritarimas. 5) Suteikti VATESI teisę sustabdyti arba atšaukti pritarimą vykdyti kitą veiklą BEO sanitarinės apsaugos zonoje BEO įvykus branduolinei ar radiologinei avarijai, paaiškėjus, kad kita veikla trikdo BEO veiklą, taip pat paaiškėjus, kad pasikeitė veikla, kuriai buvo gautas VATESI pritarimas, ir dėl šių pasikeitimų turi būti gautas naujas VATESI pritarimas, ir (ar) kitą veiklą, kuriai buvo gautas VATESI pritarimas, vykdančiam asmuo BEO sanitarinės apsaugos zonoje vykdo kitą veiklą, kuriai nebuvo gautas VATESI pritarimas. 6) Įpareigoti kitą veiklą vykdančią asmenį per 3 darbo dienas nuo pranešimo apie tai, kad VATESI sustabdė ar atšaukė pritarimą vykdyti kitą veiklą, gavimo dienos, jeigu pranešime nenustatyta kitaip, sustabdyti veiklą BEO sanitarinės apsaugos zonoje, neatlyginant veiklą vykdančio asmens patirtų nuostolių dėl veiklos sustabdymo, išskyrus atvejus, kai VATESI sustabdė ar atšaukė pritarimą vykdyti kitą veiklą BEO įvykus branduolinei ar radiologinei avarijai. Tokiais atvejais valstybės parama už žalą, patirtą dėl ekstremaliosios situacijos, įvykus branduolinei ar radiologinei avarijai, teikiama vadovaujantis Vyriausybės nustatyta tvarka. 7) Suteikti VATESI teisę patikrinti, kaip kitą veiklą vykdančiam asmuo vykdo reikalavimą sustabdyti kitą veiklą. 8) Suteikti VATESI pareigūnams teisę pradėti administracinių
--	--

	nusižengimų, susijusių su ūkinės ir (ar) kitokios veiklos vykdymu, neturint Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme numatyto pritarimo, suteikiančio teisę BEO sanitarinės apsaugos zonoje vykdyti kitą veiklą, ir su VATESI reikalavimo per Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatytą terminą BEO sanitarinės apsaugos zonoje sustabdyti kitą veiklą nevykdymu, teiseną, atlikti šių nusižengimų tyrimą ir surašyti šių nusižengimų protokolus.
III. Priemonių kaštai	Projektų nuostatomis įgyvendinti papildomų valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšų nereikės.
IV. Nauda visuomenei	Priėmus Projektus būtų: 1. sumažinta galimybė BEO sanitarinės apsaugos zonoje kitą veiklą vykdančiam asmeniui sutrikdyti IAE valdomų BEO veiklą, tai yra sumažinta Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo vykdymo termino ir kainos padidėjimo rizika; 2. užtikrinta BEO sanitarinės apsaugos zonoje kitos veiklos priežiūra.

Išsamesnė informacija apie Projektus pateikta aiškinamajame rašte dėl Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 53 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 27 ir 27¹ straipsnių pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų (toliau – Aiškinamasis raštas).

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276, 4 punktu, Projektų poveikio vertinimas nėra atliekamas. Projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Priėmus Projektus neigiamų pasekmių nenumatoma.

Projektai neprieštaruja Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai ir Europos Sąjungos teisės aktams.

Projektai skelbiami Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Projektai buvo pateikti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, VATESI, RSC ir IAE išvadoms gauti. Žemės ūkio ministerija, VATESI ir IAE suderino Projektus be pastabų. Į Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos ir Teisingumo ministerijos pastabas atsižvelgta. Į Aplinkos ministerijos pastabas atsižvelgta, išskyrus vieną pastabą, kuri įvertinta Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 53 straipsnio pakeitimo įstatymo derinimo pažymoje (toliau – Derinimo pažyma). Pastabų derinimo metu Aplinkos ministerija pasiūlė parengti Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 27 ir 27¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projektą, kuris darbo tvarka su šia ministerija buvo suderintas. Visuomenės pastabų negauta.

Projektus parengė Energetikos ministerijos Branduolinės energetikos politikos grupė (vedėja Asta Žalnieriūtė, tel. 8 670 50 214, el. p. asta.zalnieriute@enmin.lt, tiesioginė rengėja – patarėja Patricija Ceiko, tel. 8 645 06 578, el. p. patricija.ceiko@enmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 53 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 27 ir 27¹ straipsnių pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektas, 1 lapas.

2. Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 53 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, 6 lapai.

3. Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 53 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 7 lapai.
4. Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 27 ir 27¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas.
5. Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 27 ir 27¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.
6. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas.
7. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.
8. Aiškinamasis raštas, 9 lapai.
9. Derinimo pažyma, 1 lapas.
10. Derinimo raštai, 17 lapų.

Ministras(-ė)

Patricija Ceiko, tel. 8 645 06 578, el. p. patricija.ceiko@enmin.lt